

הליכות חיים

לימוד חודשי בנושא מידות על-פי
ספר 'מסילת ישרים' ומשמעותה של ההלכה
לאור דמותו של הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

לימוד חודשי לאור
דמותו של הרב מרדכי
אליהו זצוק"ל

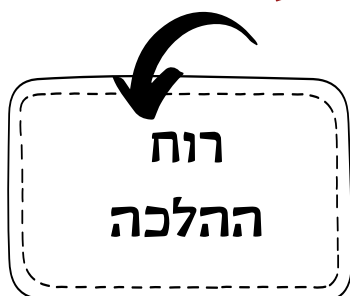
הלימוד מוקדש לעילוי
נשמות הרוגי מלחמת
"חרבות ברזל"

"הליכות חיים"

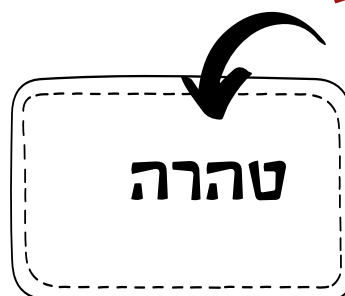
תלמידים יקרים וחביבים, גם החודש נמשיך במסע "הליכות חיים" ונצעד בנושא מידות טובות וחיים של הלכה לאור דמותו המופלאה של הרב מרדכי אליהו, זכר צדיק וקדוש לברכה.

החודש, חודש שבט, נעסוק במידת הטהרה מתוך הספר "מסילת ישרים" מאת הרמח"ל ובחלקו השני של הלימוד נעסוק ברוח ההלכה המתעדכנת בהתאם לאתגרי הדורות.

משמעותה של הלכה

מידה על פי מסילת ישרים

החודש נציין את ט"ו בשבט, חג האילנות, ונלמד על שבעת המינים. אנו מאחלים לכם לימוד פורה, משמח ומעצים ביחד,

חבורת ילדי החמ"ד

"טהרה"

יוסף ויונתן חזרו הביתה ושרו לאמא את השיר שלמדו בבית הספר: "לב טהור, ברא-לי אלהים; ורוח נכון, חדש בקרב" (תהילים נ"א). אמא התרגשה מאוד ושאלה אותם: "אתם יודעים מי כתב את השיר הזה?"

"הרב אמר לנו שהשיר לקוח מספר תהילים". "נכון", אמרה אמא, "והוא נכתב על ידי דוד המלך. בפרק נ"א דוד המלך מבקש מה' שיברא לו לב טהור. דוד חטא ומבקש שה' יסלח לו והוא יוכל להתחיל את חייו בלב נקי ובתפילה שלא יכשל".

יותן: "איך יכול להיות שדוד שהיה מלך חטא? והרי יוסף אמר שאין דבר כזה אדם שלא חטא".

אמא ענתה: "אנחנו חייבים לנסות לא לחטוא ולכן יש לנו את מצוות התורה וההלכה. אבל אם עושים משהו לא טוב צריך לדעת להשתפר ולתקן. ואת זה למדנו מדוד המלך. זו גדולה להודות בטעות ולדעת לתקן אותה.

למדו גם אתם אתנו
את דברי הרמח"ל
בספרו "מסילת
ישרים" על מידת
הטהרה

"הטהרה היא תיקון הלב והמחשבות. וזה הלשון מצאנוהו אצל דוד, שאמר (תהילים נ"א): "לב טהור ברא לי אלוקים".

ועניינו, שלא יניח האדם מקום ליצר במעשיו, אלא יהיו כל מעשיו על צד החכמה והיראה ולא על צד החטא והתאוה. וזה אפילו במעשים הגופנים והחומריים, שאפילו אחרי התנהגו בפרישות, דהיינו שלא ייקח מן העולם אלא ההכרחי, עדיין יצטרך לטהר לבבו ומחשבתו, שגם באותו המעט אשר הוא לוקח לא יכוון אל ההנאה והתאוה כלל, אלא תהיה כוונתו אל הטוב היוצא מן המעשה ההוא על צד החכמה והעבודה. וכעניין שאמרו ברבי אליעזר (גדרים כ') שהיה מגלה טפח ומכסה טפחיים ודומה למי שכפאו שד, שלא היה נהנה כלל ולא היה עושה המעשה ההוא אלא מפני המצווה והעבודה. ועל דרך זה אמר שלמה (משלי ג'): "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך". (מסילת ישרים, פרק ט"ז)

חודש שבט

מידת הטהרה זו מידה פנימית מאוד, מתוך הלב והמחשבות. "איך אפשר לקיים אותה? מי יכול לבדוק שאנחנו עושים אותה כמו צריך?" שאלו יוסף ויונתן. "שאלה מצוינת", אמרה אמא.

מכירים את הביטוי ממסכת פסחים נ': "לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות ואפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. אך על כל פנים, מי שלא הגיע עדין מתוך שלא לשמה אל לשמה, הרי רחוק הוא משלמותו"

מה דעתכם?

הכוונה שבהתחלה אנחנו מנסים לעשות מצוות אפילו בלי כוונה ומתוך כך שנקיים מצוות לאט לאט נאהב את המצווה ונקיים אותה מתוך כוונה והלב שלנו יתרחב.

מה דעתכם?

כתבו שלוש מצוות שקיימתם כבר בגן והיום אתם אוהבים לקיים אותן.

מה עזר לכם לקיים את המצווה?

חודש שבת

אמא הוסיפה והסבירה: "אתם יודעים שיש המון דברים שאתם עושים מכל הלב ובשמחה, למשל: לעזור לפני שבת, לשמור על האחים הקטנים בבית, ללכת לבקר חבר חולה, לדאוג לחבר בכיתה".
האם עשיתם את זה מהלב או שמישהו שלם לכם על כך?

בואו נלמד את המשנה במסכת אבות, פרק א', משנה ג:
אֲנִיגְנוֹס אִישׁ סוֹכּוֹ קֶבֶל מִשְׁמֵעוֹן הַצַּדִּיק. הוּא הָיָה אוֹמֵר: אַל תִּהְיוּ כְעֲבָדִים
הַמְשַׁמְשִׁין אֶת הָרֵב עַל מִנַּת לְקַבֵּל פָּרֶס, אֶלָּא הָיוּ כְעֲבָדִים הַמְשַׁמְשִׁין אֶת הָרֵב
שְׁלֹא עַל מִנַּת לְקַבֵּל פָּרֶס, וַיְהִי מוֹרָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם:

הפרשנים אומרים ש"המשמשין את הרב" הכוונה לעבוד את ה'.

נסו למלא את החסר במילים שלכם.
שמעון הצדיק היה אומר: אל תעבדו את _____ כדי לקבל _____
אלא תהיו כמו עבדים ל _____ לא כדי _____
פרס.
מספיקה הידיעה בלב שהאדם עושה רצון _____

בואו נקרא יחד סיפור
על הרב מרדכי אליהו זצוק"ל
לאור מידת הטהרה.

המללה לאני עולה לא א למנת זקבא פריס:

לומדים מעידותיו - הולכים בדרכיו- פידת הטהרה

סיפר הרב אברהם אליהו, נכדו של הרב זצ"ל: באחת משבתות החורף, בהיותי כבן שבע, הרב התנהל לאיטו לביתו עם קבוצת מלווים, וכדרכו השיב על שאלותיהם. לפתע החל יורד גשם מלווה ברוחות עזות. רצתי לביתו של סבא, במחשבה להביא לו מעיל חם שיגונן עליו מפני הגשם והרוח. הייתי מאוד גאה בעצמי שאני רץ כל כך מהר ומביא לסבא את המעיל.

כעבור כמה דקות עמדתי לידו מתנשף, המעיל על זרועי, וכשאני כולי זורח מאושר אמרתי לו בהתרגשות: "סבא, הבאתי לך מעיל!" הרב זצ"ל הסתכל עלי בעיניו הטובות, ולא הבנתי מדוע הוא נבוכ מעט.

רק כשגדלתי הבנתי שהוא החמיר בנושא של טלטול והעדיף לא לטלטל בשבת.

סבא שאל אותי: "האם לבשת את המעיל הזה קצת בדרך?" בתמימותי השבתי: "לא, סבא, החזקתי אותו ביד כל הדרך". לפתע הוא הרים עיניו לשמים. לא עברה דקה והגשם והרוחות פסקו.

או אז חיך אלי סבא ואמר: "הנה, הגשם פסק, כבר אין צורך במעיל. האם תוכל להמשיך להחזיק אותו בעבורי וללבוש אותו בעצמך בדרך חזרה?"

בשמים סייעו לסבא, וכך הוא שמר על ההלכה וגם שמר עלי שלא אפגע חלילה מכך שהוא לא לובש את המעיל שהבאתי לכבודו.

רוח ההלכה

יוסף ויונתן התרשמו מאד מהסיפור על טוב לבו של הרב אליהו ועל כך שלא רצה לפגוע באף אחד. אמא הסבירה להם יש בהלכה מושג שנקרא "רוח ההלכה". יונתן שאל: "מה, ההלכה יכולה לעוף ברוח?" ויוסף שאל: "אם יש לנו את ההלכה שעברה ממשה עד אלינו למה צריך תוספת? רוח ההלכה זה להקל או להחמיר?"

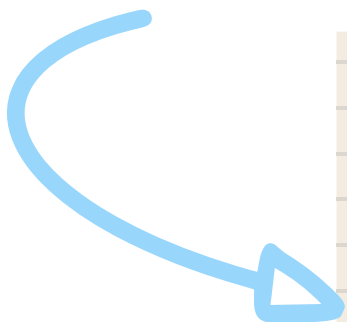

"שאלתם שאלות טובות, הר דוב ליאור ענה על השאלה זו: צריך לדעת שיש דברים שאינם כתובים במפורש בהלכה, אבל מי שעוסק בתורה יום יום ושקוע בתורה, יוכל להבין מה רצונה גם במקרים שאינם כתובים במפורש בהלכה. יש דברים שהם לא ממש איסור, לא כתוב בהלכה שהם אסורים, אבל מתוך העיסוק בתורה אפשר לשער מהי גישת חז"ל בנושא, ומי ששקוע בתורה ברור לו מתוך גישתם של חז"ל באלו מקרים יש להחמיר. ידיעת רוח ההלכה תלויה במטען רוחני גדול, ולא כל מי שלומד תורה יכול לקבוע מהי רוח ההלכה. ככל שאדם גדול יותר מבחינה רוחנית, כך הוא יכול לכוון יותר לדעת תורה ורוח ההלכה.

מהי "רוח ההלכה" בתורה? היא כוללת את כל האידיאלים הגדולים והקטנים - עזרה לזולת, אהבת ה', שמירה על אופיה המרומם של השבת

חשבו על דוגמאות של עזרה לזולת ונתינה מעבר, שיכולות להתאים לרוח ההלכה.

דיון בכיתה: האם שמירה על רוח ההלכה מתאימה לכל אחד? הסבירו.

רוח ההלכה

יונתן ויוסף הביאו דוגמאות מהמלחמה וביניהן יוזמות של עזרה לזולת לשכנים בקהילה ולחיילים שיצאו להילחם, אם זה בארוחות חמות, שמירה על ילדי המגויסים, הבאת ציוד למלונות שבהם התגוררו המגויסים, קניית פירות וירקות מיישובי עוטף עזה ועוד רעיונות רבים.

הקיפו ליד כל דוגמא אם זה רוח ההלכה או הלכה.

שימוש בפלטה בשבת

רוח ההלכה

הלכה

נטיעת עץ בארץ ישראל

רוח ההלכה

הלכה

שימוש בטלפון נייד בשבת

רוח ההלכה

הלכה

שעון שבת

רוח ההלכה

הלכה

איסור לבשל על גז בשבת

רוח ההלכה

הלכה

תרומות ומעשרות בפירות

רוח ההלכה

הלכה

בדיקה: אם אני נכון, הקפתי את ההלצאות שהן רוח ההלכה ולא היו קיימות במקופת הלשנה

החודש נציין את ט"ו בשבט. בתקופה זו כבר רוב הגשם ירד, על העצים עוד מעט יתחילו לצמוח פרחים ופירות שיגדלו בזכות כמויות הגשם שהאדמה קיבלה. בשל כך חכמים קבעו שבתאריך זה יספרו את שנות האילן=העץ וכך ידעו מתי עברו מספיק שנים כדי לאכול מהפירות וליהנות מהם. את ההלכה לומדים ממסכת ראש השנה:

"אַרְבַּעַה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵם.....

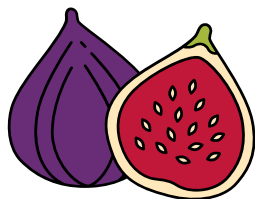
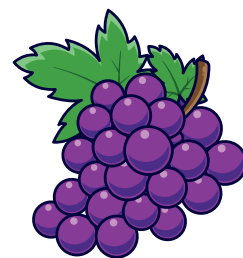
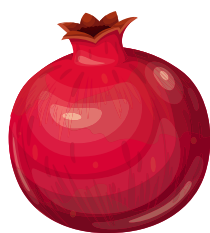
בְּאֶחָד בְּשֶׁבֶט רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאֵילָן, בְּדַבְרֵי בֵּית שְׁמַאי;

בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר בּו"

(מסכת ראש השנה, פרק א'. משנה א)

כיוסי יל נהגים זלגא זלגאז עזיס ואכא לפירות לארץ
ילראז נלעבחה בהם - והם לבעת הלניניס, אזיהם
זלמדיס לספר דבריס.
הגאילא בין הפרי זלזור.

"אַרְץ חֹטֶה וְשֹׁעֶרָה וְגִפֶּן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ:"
(דברים ח', ח)

איזה פרי אתם הכי אוהבים??

הלכה

לימוד ההלכות של:

כה. ברכת חמשת מיני דגן עמ' 78-80

הלכה שלמדתי	עם מי למדתי?	האם זכיתי לקיים?
ברכות ראשונות ואחרונות		
חמשת מיני דגן		
לחם		
פת הבאה בכיסנין		
קביעת סעודה בכיסנין		
תבשיל מחמשת מיני דגן		
גרגרים		
סיכום - עמוד 80		

"תנא דבי אליהו:
כל השנה הלכות בכל יום -
מבטח לו שהוא בן העולם הבא"
(בבלי, מסכת נידה)